

ON-LINE
www.alnari.rs

E-MAIL
office@alnari.rs

Naziv originala:

J. R. R. Tolkien

THE CHILDREN OF HÚRIN

Map, Preface, Introduction, Note on Punctuation, Appendix, and List of Names
Copyright © by Christopher Reuel Tolkien, 2007

The Tale of the Children of Húrin copyright © 2007 by the J. R. R. Tolkien
Copyright Trust and Christopher Reuel Tolkien

Illustration copyright © by Alan Lee, 2007

All Rights Reserved — Sva prava su zadržana

Copyright © za srpsko izdanje Alnari d.o.o. 2007

ISBN 978-86-7710-562-4

Dž. R. R. Tolkin

NARN I HIN HURIN

Priča o deci Hurinovoj

Priredio Kristofer Tolkin

Ilustrovao Alan Li

III izdanje

Preveo Srđan Ajduković

alnari
PUBLISHING

Beograd, 2010.

PREDGOVOR

Nema sumnje da postoji mnogo čitalaca *Gospodara Prstenova* kojima su legende iz Starijih Dana (kakve su ranije izdate u različitim oblicima u *Silmarilionu*, *Nezavršenim pričama* i *Istoriji Srednje Zemlje*) potpuno nepoznate, osim po svom glasu da su neobičnog i nerazumljivog oblika i stila. Stoga mi se dugo činilo da postoji dobro opravdanje za predstavljanje duže očeve verzije legende o deci Hurinovoj kao nezavisnog dela, među sopstvenim koricama i minimumom uredničkog rada, a povrh svega u neprekidnoj naraciji bez jazova ili prekida, ukoliko bi ovo moglo da se učini bez izobličavanja ili izmišljanja uprkos nedovršenom stanju u kojem je ostavio neke njene delove.

Mislio sam da, ukoliko bi priča o sudbini Turina i Nienore, dece Hurina i Morvene, mogla da se predstavi na ovakav način, otvorio bi se prozor ka prizoru i priči smeštenim u nepoznatoj Srednjoj Zemlji, koji su životni i neposredni, a ipak zamišljeni kao da su preneti iz davnih vremena: poto-

pljene zemlje na zapadu iza Plavih Planina u kojima je Drvobradi hodio u svojoj mladosti, i život Turina Turambara u Dor-lominu, Dorijatu, Nargotrondru i Šumi Bretil.

Ova knjiga je stoga prvenstveno namenjena onim čitaocima koji se sećaju da je koža Šelobina bila tako strahovito jaka da se „nije mogla preseći nikakvom snagom Ljudi, čak ni kada bi Vilovnjak ili Patuljak iskovao čelik, ili ruke Berena ili Turina njime upravljale“, ili da su Elrond Frodu i Rivendalu imenovali Turina za „moćnog Vilin-prijatelja od starine“, ali da ne znaju ništa više o njemu.

Kada je moj otac bio mladić, tokom godina Prvog svet-skog rata i dugo pre nego što je postojao bilo kakav nago-veštaj priča koje će sačiniti pripovedanje Hobita i Gospo-dara Prstenova, počeo je da piše zbirku priča koju je nazvao *Knjiga izgubljenih priča*. To je bilo njegovo prvo delo imagi-nativne književnosti, i suštinski bitno, i iako je zbirka ostala nedovršena, četrnaest priča je završeno. U *Knjizi izgubljenih priča* se prvi put pojavio pomen o Bogovima, to jest Vala-rima; Vilovnjacima i Ljudima kao Deci Iluvatarovoj (Tvor-čevoj); Melkoru-Morgotu, velikom neprijatelju; Balrozima i Orcima, i zemljama u kojima su smeštene Priče: Valinoru „zemlji bogova“ iza zapadnog okeana, i „Velikim zemljama“ (kasnije nazvanim „Srednja Zemlja“, između istočnih i zapadnih mora).

Među *Izgubljenim pričama* su tri mnogo duže i celovitije, i sve tri se pored Vilovnjaka bave i Ljudima. To su: *Priča o Tinuvijeli* (koja se u kraćem obliku pojavljuje u *Gospodar*

Prstenova kao priča o Berenu i Lutijeni koju je Aragorn ispričao Hobitima na Bregu vetrova; ovo je moj otac napisao 1917), *Turambar i Foaloke* (Turin Turambar i Zmaj, koja je sigurno nastala do 1919, ako ne i ranije), i *Pad Gondolina* (1916–17). U često citiranom delu dugog pisma koje opisuje njegov rad a koje je moj otac napisao 1951, tri godine pre objavljivanja *Družine Prstena*, on priča o svojim ranijim težnjama: „Nekada davno (moja ambicija je od tada odavno opala) nameravao sam da načinim glavninu manje ili više povezane legende, koja se proteže od velike i kosmogonijske, do nivoa romantične (veće, zasnovane na manjoj koja je kontaktu sa zemljom, i manje, koja crpi bogatstvo iz velikog tkanja u pozadini)... Želeo sam da sastavim velike priče u potpunosti, a mnoge samo umetnem i skiciram.“

Iz ovog sećanja se vidi da je deo njegove koncepcije za ono što će dobiti ime *Silmarilion* odavno bilo to da „Priče“ treba da budu ispričane u mnogo potpunijem obliku. I, zaista, u tom istom pismu iz 1951, on izričito napominje da su tri priče koje sam pomenuo ubedljivo najduže u *Knjizi izgubljenih priča*. Ovde je priču o Berenu i Lutijeni nazvao „najvažnijom od svih priča u *Silmarilionu*“, i za nju je rekao: „Priča je (mislim predivna i moćna) herojsko-vilinsko-romantična, sama po sebi prihvatljiva samo sa opštim, nepotpunim poznavanjem pozadine. Ona je takođe osnovna karika u ciklusu; van njega lišena je svog punog značaja. Postoje druge priče gotovo jednako celovito sastavljene“, nastavlja on, „i jednako nezavisne, ali opet povezane sa opštom istorijom.“ Ovo su *Deca Hurinova* i *Pad Gondolina*.

Tako se iz samih reči moga oca čini neosporno da ukoliko je uspeo da postigne konačne i zaokružene naracije u stepenu koji je želeo, video je tri „Velike priče“ Starijih Dana (*Beren i Lutijena, Deca Hurinova i Pad Gondolina*) kao dela sama po sebi dovoljno potpuna da ne zahtevaju znanje glavne celine legende poznate kao Silmarilion. A opet, kako je moj otac na istom mestu primetio, Priča o deci Hurinovoj je ključna za istoriju Vilovnjaka i Ljudi u Starijim Danima i, neizbežno, postoji mnogo uputa na događaje i okolnosti iz te veće priče.

Bilo bi potpuno suprotno koncepciji ove knjige kada bi se njeno čitanje opteretilo obiljem napomena koje daju podatke o osobama i događajima koji su veoma retko od stvarnog značaja za neposredno pripovedanje. Međutim, možda bi bilo korisno ukoliko bi se ponegde ponudila takva pomoć, tako da sam u Uvodu dao veoma kratku skicu Belerijanda i njegovih naroda pred kraj Starijih Dana, kada su Turin i Nienora rođeni. Pored mape Belerijanda i zemalja na severu, stavio sam i listu svih imena koja se pojavljuju u tekstu sa veoma sažetim objašnjenjem za svako od njih i pojednostavljenim rodoslovima.

Na kraju knjige se nalazi dodatak iz dva dela: prvi se bavi pokušajem mog oca da postigne konačan oblik ove tri priče, u drugom je zbirka tekstova iz ove knjige koji se u mnogim pogledima razlikuju od onih u *Nezavršenim pričama*.

Veoma sam zahvalan svom sinu Adamu Tolkinu za njegovu nezamenljivu pomoć oko sređivanja i predstavljanja materijala iz Uvoda i Dodatka, kao i oko prebacivanja knjige u (za mene) zastrašujući svet elektronskih podataka.

UVOD

Srednja Zemlja u Starijim Danima

Lik Turina je za mog oca imao veliki značaj, i direktnim i neposrednim dijalogom uspeo je da načini potresan portret njegovog dečastva, koji je suštinski bitan za celinu; njegova ozbiljnost i nedostatak veselosti, njegov osećaj za pravdu i sažaljenje. Takođe je to postigao i za Hurina, brzog, veselog i živahnog, i Morvenu, njegovu majku, suzdržanu, hrabru i ponositu, i život domaćinstva u hladnoj zemlji Dorlomin tokom godina pre Turinovog rođenja, već ispunjenih strahom, nakon što je Morgot razbio opsadu Angbanda. Ali sve ovo beše u Starijim Danima, Prvom razdoblju sveta, u vremenu nezamislivo dalekom. Dubina vremena do koje ova priča seže verno je prenetu u jednom odeljku *Gospodara Prstenova*. Na velikom savetu u Rivendalu, Elrond je govorio o Poslednjem savezu Vilovnjaka i Ljudi i Sauronovom porazu na kraju Drugog razdoblja, pre više od tri hiljade godina:

Tu Elrond počuta neko vreme i uzdahnu. „Sećam se dobro krasote njihovih stegova“, reče on. „To mi je prizvalo u sećanje slavu Starijih Dana i trupa iz Belerijanda, toliko mnogo velikih prinčeva i zapovednika beše okupljeno. Ali ipak ne tako mnogo i ne tako krasnih kao kad je Tangorodrim skršen i Vilovnjaci držali da je zlo okončano zauvek, a tako nije bilo.“

„Vi se sećate?“ reče Frodo, izgovarajući misao naglas od preneraženosti. „Ali ja sam mislio“, on zamuca kada se Elrond okrenu ka njemu, „ja sam mislio da je pad Gil-galadov bio pre mnogo vremena.“

„Tako je i bilo, doista“, odgovori Elrond. „Ali moje pamćenje seže nazad čak i do Starijih Dana. Earendil bejaše moj otac, koji se rodi u Gondolinu, pre njegovog pada; a mati mi beše Elvina, kći Diora, sina Lutijene od Dorijata. Ja sam video tri razdoblja na Zapadu sveta, i mnoge poraze, i mnoge besplodne pobede.“

Nekih šest i po hiljada godina pre nego što je održan Elronov savet u Rivendalu, u Dor-lominu se rodio Turin, „u zimu godine“, kako je zabeleženo u Letopisima Belerijanda, „sa žalobnim predskazanjima“.

Ali tragedija njegovog života nikako nije predstavljena samo portretom njegovog karaktera, jer je on bio osuđen da živi zarobljen pod prokletstvom ogromne i misteriozne moći, kletvom mržnje kojom je Morgot prokleo Hurin i Morvenu i njihovu decu, zato što mu je Hurin prkosio i odbijao da mu se povinuje. A Morgot, Crni neprijatelj, kako

je nazvan, po poreklu beše, kako je obznanio zarobljenom Hurinu dovedenim pred njim: „Melkor, prvi i najmoćniji od Valara, koji je postojao pre sveta.“ Sada trajno otelotvoren u obličju gigantskom i veličanstvenom, ali užasnom, kralj severozapada Srednje Zemlje, fizički je bio prisutan u svojoj ogromnoj tvrđavi Angband, Gvozdenom paklu. Crni dim koji je kuljao sa vrha Tangorodrima, planina koje je načinio iznad Angbanda, video se iz daljine kako kalja severno nebo. U Letopisima Belerijanda je rečeno da „kapije Morgotove bejahu samo stotinu pedeset liga udaljene od mosta Menegrota, daleko, a opet previše blizu“. Ove reči se odnose na most koji je vodio do prebivališta vilovnjačkog Kralja Tingola koji je usvojio Turina: ono se zove Menegrot, Hiljadu pećina, daleko na jugoistok od Dor-lomina.

Ali pošto beše otelotvoren, Morgot se plašio. Moj otac je napisao o njemu: „Kako je njegova zloba rasla i on odaslavao iz sebe zlo kojim je tvorio laži i rdava stvorenja, njegova moć je prelazila u njih i rasipala se, a on sam je postao više no ikada vezan za zemlju, nevoljan da izbiva iz svojih mračnih utvrda.“ Tako kada je Fingolfin, Uzvišeni Kralj noldorskih Vilovnjaka, sam dojahao do Angbanda da izazove Morgota na boj, na kapiji je viknuo: „Istupi, kukavički kralju, da se sopstvenom rukom boriš! Jazbinaru, goniču robova, lažove i vrebaču, neprijatelju Bogova i Vilovnjaka, dođi! Želim tvoje plašljivo lice da vidim.“ Onda (rečeno je) „Morgot izađe. Zato što nije mogao da odbije takav izazov pred svojim zapovednicima.“ Borio se velikim čekićem Grondom, koji je svakim udarcem pravio ogromnu jamu, i kojim je oborio

Fingolfina na tle. Ali dok je umirao prikovao je veliko Morgotovo stopalo za zemlju, „i krv šiknu crna i ispuni jame koje Grond beše napravio. Morgot je posle toga neprestano hramao.“ Isto tako kada su Beren i Lutijena u obličjima vuka i slepog miša ušli u najdublju dvoranu Angbanda u kojoj je Morgot sedeo, Lutijena je bacila na njega čin, i „iznenada on pade, kao brdo koje klizi u lavini, i hitnut kao grom sa svog prestola ležашe ničice na podovima pakla. Gvozdena kruna se odjekujući otkotrlja sa njegove glave.“

Kletva takvog stvorenja, koje može da tvrdi da „senka moje namere leži na Ardi (Zemlji), i sve što na njoj jeste polako i sigurno povija se mojoj volji“, nije ni nalik kletvama ili proklinjanjima bića daleko manjih moći. Morgot ne „pripriživa“ zlo ili nesreću na Hurina i njegovu decu, on ne „moli“ višu moć da bude izvršilac, zato što on, Gospodar Sudbine Arde, kako je sebe nazvao pred Hurinom, namerava da svom neprijatelju donese propast snagom svoje gigantске volje. Tako on „tvori“ budućnost onih koje mrzi, pa zato kaže Hurinu: „Na sve koje voliš moja misao će se obrušiti kao oblak Usuda i odvešće ih u tamu i očaj.“

Muka koju je namenio Hurinu bila je „da vidi Morgotovim očima“. Moj otac je objasnio šta ovo treba da znači: ako bi neko bio primoran da pogleda u Morgotovo oko, on bi „video“ (ili primio u svoj um iz Morgotovog uma) neodoljivo uverljive slike događaja, izopačenih Morgotovom beskrajnom zlobom; a ako je zaista neko mogao da odbije Morgotovu zapovest, Hurin nije bio jedan od tih. Ovo je bilo delimično, rekao je moj otac, zato što su njegova ljubav prema porodici i njegova mučna zabrinutost za njih učinili

da želi da sazna sve što može o njima, bez obzira na izvor. A delimično i iz ponosa pošto je verovao da je pobedio Morgota u raspravi i da može da pobedi Morgotov pogled ili barem zadrži kritički razum i razazna činjenice od zlobe.

Celog Turinovog života, od trena njegovog odlaska iz Dor-lomina, i života Nienore koja nikada nije videla svog oca, ovo je bila sudbina Hurina, da sedi nepomično na visokom mestu na Tangorodrimu u sve većoj ogorčenosti koju je izazivao njegov mučitelj.

U priči o Turinu, koji je sebe nazvao Turambar „Gospodar Sudbine“, kletva Morgotova izgleda kao moć oslobođena da čini zlo, tražeći svoje žrtve; tako je rečeno da je pali Vala i sam strahovao da će Turin „dostići takvu moć da će kletva koju beše na njega bacio postati nemoćna, i da će izbeći sudbini koju njemu beše namenio“. I nakon toga, u Nargotrundu, Turin je sakrio svoje pravo ime, tako da ga je obuzeo gnev kada ga je Gvindor otkrio: „Ti mi učini zlo, prijatelju, što odade moje pravo ime, i što time prizivaš na me moju kob, od koje bih se skrivao.“ Gvindor je bio taj koji je rekao Turinu za glasinu koja je kolala Angbandom, gde je Gvindor bio zarobljenik, da je Morgot bacio kletvu na Hurina i ceo njegov rod. Ali sada je odgovorio Turinovom besu: „Kob leži u tebi, a ne u tvom imenu.“

Ovaj složeni motiv je toliko značajan za priču da je moj otac čak predložio i alternativni naslov za nju: *Narn e• Rach Morboth*, Priča o kletvi Morgotovoj. A njegovo mišljenje o tome vidi se u ovim rečima: „Tako se završi priča o Turinu nesrećnome; najgore od svih dela Morgotovih među Ljudima drevnog sveta.“

Kada je Drvobradi hodio šumom Fangorn noseći Vese-log i Pipina u pregibu ruke, pevao im je o mestima koja je u davna vremena znao i o drveću koje je tamo raslo:

Vrbacima Tasarinana sam hodao u proleće

Ah! Izgled i miris proleća u Nan-tasarionu!

I rekao sam da je to dobro.

Lutao sam leti hrastovim šumama Osirijanda.

Ah! Svetlost i muzika u tom letu kraj Sedam reka Osira!

I mislio sam da je to najbolje.

Bukvama Neldoretan došao sam u jesen.

Ah! Zlato i crvenilo i uzdasi lišća u jesen u

Taur-na-neldoru!

To beše više od moje žudnje.

Do borova na visiji Dortoniona uspeo sam se u zimu.

Ah! Vetar i belina i crno granje zime na Orod-na-Tonu!

Moj glas se digao i zapevao nebom.

A sada sve te zemlje leže pod talasima.

I ja hodim Ambaronom, Tauremornom, Aldalomeom,

Mojom vlastitom zemljom, u Fangornu,

Gde su koreni dugi,

A godine leže gušće no lišće

U Tauremornalomei.

Sećanje Drvobradog, „Ent od zemlje rođen, star kao planine“, zaista je daleko sezalo. On se sećao drevnih šuma u velikoj zemlji Belerijanda, koja je uništena u buri Velike bitke pred kraj Starijih Dana. Veliko More se izlilo i poplavilo sve zemlje zapadno od Plavih Planina, zvane Ered Luin i Ered Lindon: tako da se mapa u *Silmarilionu* završava na istoku sa planinskim lancem, dok se mapa iz *Gospodara Prstenova* završava na zapadu istim tim lancem; a priobalne zemlje iza planina nazvane su na mapi Forlindon i Harlindon (Severni i Južni Lindon) i bile su sve što je u Trećem razdoblju ostalo od zemlje zvane i Osirijand, Zemlje sedam reka, i takođe Lindon u čijim brestovim šumama je Drvobradi nekada hodao.

Takođe je hodao među velikim borovima na visoravni Dortoniona („Zemlja borova“), koja je kasnije bila znana kao Taur-nu-Fuin, „Šuma koju prekriva noć“, kada ju je Morgot pretvorio u „predeo užasa i mračnih čarolija, lutanja i očajja“, i išao je po Neldoretu, najsevernijoj šumi Dorijata, kraljevstva Tingolovog.

U Belerijandu i zemljama na severu odigrala se Turinova užasna sudbina; i zaista, i Dortonion i Dorijat kojima je Drvobradi hodio, bili su presudni u njegovom životu. On je rođen u svetu rata, iako je još uvek bio dete kada se odigrala najveća i poslednja bitka u ratovima Belerijanda. Veoma kratka skica kako se ovo dogodilo odgovoriće na pitanja koja bi se pojavila i reference koje su u priči načinjene.

Na severu su granice Belerijanda činile Ered Vetrin, Planine Senke, iza kojih je ležala Hurinova zemlja, Dor-lomin, deo Hitluma; dok se na istoku Belerijand pružao do podnožja Plavih Planina. Dalje na istok su se nalazile zemlje koje gotovo da se i pojavljuju u istoriji Starijih Dana. Ali Ljudi koji su oblikovali istoriju došli su sa istoka i prešli Plave Planine.

Vilovnjaci su se pojavili na zemlji daleko na udaljenom istoku, pored jezera koje se zove Kuivinen, Vode buđenja; i odatle su ih Valari pozvali da napuste Srednju Zemlju i nakon što pređu Veliko more dođu u „Blaženo Kraljevstvo“ Aman na zapadu sveta, zemlju bogova. Oni koji su prihvatili poziv na veliki marš preko Srednje Zemlje od Kuivinena poveo je Valar Orome, Lovac, i oni se zovu Eldari, Vilovnjaci Velikog putovanja, Visokorodni Vilovnjaci, da bi se razlikovali od onih koji su, odbivši pozive, odabrali Srednju Zemlju kao svoju zemlju i svoju sudbinu. Oni su „niži Vilovnjaci“, zvani Avari, Nevoljni.

Ali nisu svi Eldari, iako su prešli Plave Planine, otputovali preko Mora; i oni koji su ostali u Belerijandu nazvani su Sindari, Sivi Vilovnjaci. Njihov kralj beše Tingol (što znači „Sivi plašt“), koji vladaše iz Menegrota, Hiljadu pećina, u Dorijatu. I nisu svi Eldari koji predoše Veliko more ostali u zemlji Valara; pošto se jedan od njihovih najvećih rodova, Noldori („Mudri“), vratio u Srednju Zemlju, i oni behu nazvani Izgnanici. Glavni pokretač njihove pobune protiv Valara beše Feanor, „Duh Vatre“. On beše najstariji sin Finvea, koji je poveo vojsku Noldora iz Kuivinena, ali tada beše

mrtav. Ovaj ogromni događaj u istoriji Vilovnjaka moj otac je ukratko preneo u Dodatku A *Gospodara Prstenova*:

Feanor je bio najveći od Eldara u umetnostima i učenju, ali i najgordiji i najsamovoljniji. On je načinio Tri Dragulja, *Silmarile*, i ispunio ih zračenjem Dvaju Drveta, Telperiona i Laurelina, koji su dali svetlost zemlji Valara. Za tim Draguljima žudeo je Morgot Neprijatelj koji ih ukrade, i pošto je uništio Drveće, odnese ih u Srednju Zemlju i čuvaše ih tamo u svojoj ogromnoj tvrđavi Tangorodrim. Protivno volji Valara, Feanor ostavi Blaženo Kraljevstvo i ode u izgnanstvo u Srednju Zemlju, vodeći sa sobom jedan veliko deo svoga naroda, jer u svojoj gordosti on je ciljao da silom povрати Dragulje od Morgota. Odatle je sledio beznadni rat Eldara i Edaina protiv Tangorodrima, u kojem oni naposletku behu potpuno poraženi.

Feanor je ubijen u bici ubrzo po povratku Noldora u Srednju Zemlju, a njegovih sedam sinova držalo je široke zemlje na istoku Belerijanda, između Dortoniona (Taur-nu-Fuina) i Plavih Planina; ali njihova moć beše uništena u užasnoj Bici Nebrojnih Suza koja je opisana u *Deci Hurinovoj*, i nakon nje „Sinovi Feanorovi lutaše poput lišća na vetru“.

Drugi sin Finveov beše Fingolfin (Feanorov polubrat), koji beše smatran vrhovnim gospodarom svih Noldora, i on sa svojim sinom Fingonom vladaše Hitlumom, koji je ležao na severozapadu od velikog lanca Ered Vetrin, Planina Senke. Fingolfin obitavaše u Mitrimu, pored velikog istoimenog

jezera, dok je Fingon držao Dor-lomin na jugu Hitluma. Njihova glavna tvrđava beše Barad Eitel (Kula Izvora) kod Eitel Siriona (izvora Siriona), gde je reka Sirion izbijala sa istočne strane Planina Senke. Sador, stari obogaljeni sluga Hurina i Morvene, služio je tamo mnogo godina kao vojnik, kao što je rekao Turinu. Nakon Fingolfinove smrti u dvoboju sa Morgotom, Fingon umesto njega postade Uzvišeni kralj Noldora. Turin ga je jednom video, kada je on „sa mnogim od svojih velikaša projahao kroz Dor-lomin i prešao preko mosta Nen Lalait, sijajući u srebrnom i belom“.

Drugi sin Fingolfinov beše Turgon. U početku, nakon povratka Noldora, on obitavaše u kući po imenu Vinjamar, pored mora u predelu Nevrast, zapadno od Dor-lomina; ali on je u tajnosti izgradio Skriveni grad Gondolin, koji je stajao na brdu u sredini ravnice Tumladen, potpuno opkoljen Okružujućim planinama, zapadno od reke Sirion. Kada je Gondolin izgrađen, nakon mnogo godina rada, Turgon se preselio iz Vinjamara i živeo sa svojim narodom, i Noldorima i Sindarima, u Gondolinu, i vekovima je ova vilovnjačka utvrda velike lepote držana u najvećoj tajnosti, a njegov jedini, strogo čuvani ulaz bilo je nemoguće pronaći, tako da nikakav stranac nikada nije mogao ući u njega, a Morgot nije mogao da sazna gde se on nalazi. Sve do Bitke Nebrojnih Suza, kada je više od tri stotine pedeset godina prošlo od kada je napustio Vinjamar, Turgon nije izašao iz Gondolina sa svojom velikom vojskom.

Treći sin Finveov, brat Fingolfinov i polubrat Feanorov, beše Finarfin. On se nije vratio u Srednju Zemlju, ali njegovi sinovi i kći otišli su sa vojskom Fingolfinovom i njegovih sinova.

Najstariji sin Finarfinov beše Finrod, koji je, inspirisan veličanstvenošću i lepotom Menegrota u Dorijatu, osnovao podzemnu tvrđavu Nargotrond, zbog koje je nazvan Felagund, što u prevodu znači „Gospodar pećina“ ili „Klesar pećina“ na jeziku Patuljaka. Kapije Nargotronda gledale su na klisuru reke Narog u zapadnom Belerijandu, gde je ta reka prolazila kroz visoka brda zvana Taur-en-Farot, ili Visoki Farot; ali Finrodovo kraljevstvo se daleko protezalo, na istok do reke Sirion, i na zapad do reke Nening koja je stizala do mora kod luke Eglarest. Ali Finrod beše ubijen u tamnicama Saurona, Morgotovog glavnog slugu, i Orodret, drugi Finarfinov sin preuze krunu Nargotronda: ovo se dogodilo u godini nakon rođenja Turina u Dor-lominu.

Preostali Finarfinovi sinovi, Angrod i Aignor, vazali svog brata Finroda, živeli su na Dortonionu, gledajući na sever ka velikoj ravnici Ard-galen. Galadrijela, Finrodova sestra, živela je dugo u Dorijatu sa kraljicom Melijanom. Melijana beše Maja, duh velike moći koji je uzeo ljudsko obličje i živio u šumama Belerijanda sa kraljem Tingolom: ona je bila majka Lutijene i predak Elronda. Malo pre povratka Noldora iz Amana, kada su velike armije Angbanda došle na jug u Belerijand, Melijana (kako je rečeno u *Silmarilionu*) „upotrebi svoju moć i opasa ceo taj predeo (šume Neldoreta i Regiona) unaokolo jednim nevidljivim zidom od senki i opseni: Pojasom Melijaninim, koji niko od tada nije mogao da pređe protiv njene volje ili volje Kralja Tingola, sem ako ne bi došao neko ko ima moć veću od moći Melijane Maje“. Nakon toga je zemlja nazvana Dorijat, „Zaštićena zemlja“.

Šezdesete godine nakon povratka Noldora, okončavajući mnoge godine mira, velika vojska Orka se spustila od Angbanda, ali Noldori ih behu potpuno porazili i uništili. Ovo se zove *Dagor Aglareb*, Slavna bitka; ali vilovnjački gospodari su iz nje shvatili upozorenje i postavili Opsadu Angbanda koja je trajala skoro četiri stotine godina.

Rečeno je da su se Ljudi (koje Vilovnjaci zovu Atani „Drugi Narod“ i Hildor „Pratioci“) pojavili daleko na istoku Srednje Zemlje pred kraj Starijih Dana. Ali o svojoj najranijoj historiji Ljudi koji su došli u Belerijand u danima Dugog mira, kada je Angband bio opsednut a njegove kapije zatvorene, nikada ne govore. Vođa ovih prvih Ljudi koji su prešli Plave Planine zvao se Beor Stari, i Finrodu Felagundu, Kralju Nargotronda, koji ih je prvi sreo, Beor kaza: „Neki mrak leži iza nas, i mi mu okrenusmo leđa, i ne želesmo da mu se vratimo čak ni u mislima. Naša srca se okrenuše ka zapadu, i verujemo da ćemo tamo naći Svetlost.“ Sador, stari sluga Hurinova, govorio je na isti način Turinu u njegovom dečastvu. Ali kasnije je rečeno da je Morgot, kada je saznao za pojavu Ljudi, poslednji put napustio Angband i otišao na istok, i da su se prvi Ljudi koji su ušli u Belerijand „pokajali i pobunili protiv Mračne Moći, i da behu okrutno lovljeni i ugnjetavani od onih koji su je obožavali, i njenih sluga.“

Ovi Ljudi su pripadali trima kućama, poznatim kao Kuća Beora, Kuća Hadora i Kuća Haletina. Hurinov otac, Galdor Visoki, bio je od Kuće Hadora, bejaše njegov jedini sin; ali njegova majka beše od Kuće Haletine, dok je Morvena, njegova žena, bila od Kuće Beora i u rodu sa Berenom.